

संस्कृत
ग्रंथ

हृदय

आदित्य हृदय

६९८ / स्तो. ५०९

(1)

॥ अथ आरिन्द्रयष्टारंभः ॥

(2)

आ०

१

श्रीगणेशायनमः॥ अथ आदित्यहृदयप्रारंभः
॥ॐ॥ अर्जुन उवाच॥ ज्ञानं च धर्मशास्त्राणां
गुह्यं दुह्यतरंतथा॥ मया ह्यस्मपरिज्ञातं वाङ्म
यं सचराचरं॥ १॥ सूर्यस्तुतिमयन्यासंवक्तुं
महं सिमाधव॥ यद्यत्सामुच्यते जंतुर्जन्ममृत्यु
जरादिभिः॥ २॥ भक्त्या प्रच्छामि देवेश कथय
स्वप्रसादतः॥ सूर्यभक्तिकं करिष्यामि कथं सूर्यं

ह०

राम

१

(2A)

प्रपूजयेत् ॥३॥ तदहं श्रोतुमिच्छामित्वत्प्रसा
देनयादव ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ रुद्रादिदेव
तैः सर्वैः पृष्टेन कथितं मया ॥४॥ वक्ष्ये हं कर्म
विन्यासं शृणु पांडव बलवतः ॥ अस्माकं तु त्वया
पृष्टमेकचित्तो भवानुन ॥५॥ तदहं संप्रवक्ष्या
मिआदिमध्यावसानकं ॥ अर्जुन उवाच ॥ ना
रायण सुरश्रेष्ठ पृष्ठामित्वांमहायशाः ॥६॥ क

(3)

आ०

२

थमादित्यमुद्यंतमुपतिष्ठेत्सनातन ॥ श्रीभगवा
नुवाच ॥ साधुपार्थमहाबाहो बुद्धिमानसिपांड
व ॥ ७ ॥ यन्मां पृच्छस्युपस्थानं तस्य वित्रं विभाव
सोः ॥ सर्वमंगलमायुर्वर्धनं सर्वपापप्रणाशनं ॥ ८
॥ सर्वरोगप्रशमनं मायुर्वर्धनमुत्तमं ॥ अमित्रद
मनं पार्थसंग्रामे जयवर्धनं ॥ ९ ॥ वर्धनं धनपुत्रा
णामादित्यहृदयं शृणु ॥ यच्छुत्वा सर्वपापेभ्यो

२६०

राम

२

(3A)

२२

मुच्यतेनात्रसंशयः ॥ १० ॥ त्रिषुलोकेषुविखा
तंनिश्रेयसकलैपरं ॥ देवदेवंनमस्कृत्यप्रा
तरुत्थाय चार्जुन ॥ ११ ॥ इच्छद्भिर्धनपुत्रायु
रारोग्यैश्वर्यसंपदा विघ्नान्यनेकरूपाणि
नश्यंतिस्मरणद्वि ॥ १२ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्ने
नसूर्यमाराधयेत्सदा ॥ आदित्यहृदयंनित्यं
जाप्यंतच्छृणुपांडव ॥ १३ ॥ यज्जपान्मुच्यतेजं

(५)

आ.

३

तु हारि द्यादाशु दुस्तरात् ॥ अस्य श्री आदित्य
हृदयस्तोत्रमंत्रस्य ॥ श्री कृष्ण ऋषिः ॥ श्री सूर्य
नारायणो देवता ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ हरित
हयरथं दिवाकरं धृष्टि मति बीजं ॥ ॐ नमो
भगवते जिवैश्वानरं जानवेदसे नमस्ति श
क्तिः ॥ सर्वरोगप्रशमनायेति किलकं ॥ सर्व
दायिने नमस्ति व्यापकं ॥ सर्वविघ्नविध्वंसि

८६०

राम

३

(4A)

नेनमशतिअगलां॥ सर्वदुष्टनिवारणायेत्य
स्त्रं॥ ममसकलफलप्राप्त्यर्थेजपेविनियोगः
॥ॐ अर्कं तु मूर्ध्नि विन्यस्य ललाटे तु रविं न्यसे
त्॥१४॥ विन्यसेन्नैव वा सूर्यं कर्णयोश्च दिवा
करं॥ नासिकायां यमद्वानुं मुखे वै भास्करं
न्यसेत्॥१५॥ पजन्यमोष्ठयोश्चैव तीक्ष्णं जि
ह्वान्तरे न्यसेत्॥ सुवर्णरेतसं कंठे स्कंधयो

(5)

आ०
४

स्तिग्मतेजसं ॥ १६ ॥ बाह्वोस्तुपूषणंन्यस्यमित्रं
वैपृषतोन्यसेत ॥ वरुणंक्षिद्रेणहस्तेत्वष्टारं
वामतःकरो ॥ १७ ॥ हस्ताबृष्मकरःपातुहृदयं
पातुभानुमान ॥ उदरेतपमंविंघादादित्यं
नाभिमंडले ॥ १८ ॥ कर्घांतुविन्यसेदुंसंरु
द्रमुर्वोस्तुविन्यसेत् ॥ जान्वोस्तुगोपतिन्यस्य
सवितारंतुजंघयोः ॥ १९ ॥ पादयोस्तुविवस्व

८०

राम
४

(5A)

तंगुल्फयोस्तु दिवाकरं ॥ बाह्यतस्तु तमो ध्वं
संभगमभ्यंतरं न्यसेत् ॥ २० ॥ सर्वंगेषु सहस्रां
शुंदिष्विदिक्षुभय न्यसेत् ॥ एष आदित्यवि
न्यासो देवानामपि दुर्लभः ॥ २१ ॥ इमं प्रक्या
न्यसेत्पार्थसयातिपद्मागतिं ॥ कामक्रोधकृ
तात्पापान्मुच्यतेनात्र सरायः ॥ २२ ॥ सर्पादपि
भयं नास्ति संग्रामेषु पथि षपि ॥ रिपुसंघद्व

(6)

आ०

५

कालेषु तथा चोरसमागमे ॥ २३ ॥ त्रिसंध्यं जप
तो न्यासं महापातकनाशनं ॥ विस्फोटकस
मुपन्तती ब्रज्वरसमुद्भवं ॥ २४ ॥ शिरोरोगं ने
त्ररोगं सर्वव्याधिविनाशनं ॥ कुष्ठव्याधीस्त
था ददुन रोगांश्च विविधांस्तथा ॥ २५ ॥ जप
तस्तस्येन श्यंति भक्त्या शृणुत दर्जुन ॥ आ
दित्यं मंत्रसंयुक्तमादित्यभुवनेश्वरं ॥ २६ ॥

ह०

राम

५

(6A)

आदित्यां नापरो देवो आदित्यः परमेश्वरः
॥ आदित्यमर्चयेद्ब्रह्मा आदित्यमर्चयेच्छि
वः ॥ २७ ॥ यदादित्यमयं तेजो मम तेजस्तद
र्जुन ॥ त्रिसंध्यमर्चयेत्सूर्यं स्मरेद्भक्त्या तु यो
नरः ॥ २८ ॥ न स पश्यति शरिर्ध्वं जन्म जन्म
नि चार्जुन ॥ एतत्ते कथितं पार्थ आदित्यत्
दयं मया ॥ २९ ॥ यच्छुत्वा मुच्यते पापैः सूर्यलो

(7)

आ०

६

कंसगच्छति॥ॐ नमो भगवते तस्मै आदित्याय न
मः॥ आदित्यः सविता सूर्यः खगपूषागभस्तिमा
न॥३०॥ सुवर्णस्फटिको भानुः स्फुरितो विश्वता
पनः॥ रविर्विश्वामहातेजाः सुवर्णः सुप्रबोधकः॥
३१॥ हिरण्यगर्भस्त्रिगिरास्तपनो भास्करो रविः
॥ मार्तण्डो गोपतिः श्रीमांसे ब्रह्मश्च प्रतापवान्॥
३२॥ तमिस्रहा भगो हंसो नासत्यश्च तमोनुदः॥३३॥

हं०

राम

६

(7A)

शुद्धो विरोचनः केशी सहस्रांशुर्महाप्रभुः ॥ ३३ ॥
विवस्वां नृषणो मृत्युर्मिहिरो जामदग्न्यजित् ॥
घर्मरश्मिः पतंगश्चिरारण्यो मित्रहातपः ॥ ३४ ॥
दुर्विज्ञेयगतिः शूरस्तेजोवशिशर्महायशाः ॥ शं ॥
भुः श्वित्रांगदः सौम्यो हव्यकव्यप्रदायकः ॥ ३५ ॥
॥ अंशुमानुत्तमो देवोऽक्रुग्यजुः सामएव च ॥ हरि
दश्वस्तमोऽरिश्च सप्तसप्तिर्मरीचिमान् ॥ ३६ ॥

(8)

आ०

७

अग्निगर्भोदितेः पुत्रः शंभुस्तिमिरनाशनः ॥ पूषा
विश्वंभरो मित्रः सुवर्णः सुप्रदीपकः ॥ ३७ ॥ आ
तपीमंडलीभास्वारतपनो विश्वतापनः ॥ कृत
विश्वोमहातेजः सर्वरत्नभयोद्भवाः ॥ ३८ ॥ अ
क्षरश्चाक्षरश्चैव प्रभाकरदिवाकरेण ॥ चंद्रः श्वं
द्रांगदः सौम्यो हव्यकव्यप्रदायकः ॥ ३९ ॥ अं
गारकोंगदोगस्त्यारक्तांगश्चांगवर्धनः ॥ बुद्धो

२६०

राम

७

(8A)

बुद्धात्मनो बुद्धिर्बुधात्मा बुद्धिवर्धनः ॥४०॥ बृह
द्रानुबृहद्रासो बृहद्रामा बृहस्पतिः ॥शुक्र
स्त्वशुकरेताश्च शुक्रांगः शुक्रभूषणः ॥४१॥
शनिमास्यनिरूपस्त्वशनेर्गच्छति सर्वदा ॥अ
नादिरादिरादित्यमेजाराशिमहायशाः ॥४२॥
॥अनादिरादिरूपस्त्वमादित्यादिस्वतिर्यमः
॥भानुमानानुरूपस्त्वर्भानुर्भानुदीप्तिमा

(9)

आ.
८

न॥ ४३॥ धूमकेतुर्महाकेतुः सर्वकेतुर्नुत्तमः॥
तिमिरावरणः शंभुः स्वसामार्तेडएवच॥ ४४॥
नमः पूर्वाय गिरये पश्चिमाय नमो नमः॥ नमोत्त
राय गिरये दक्षिणाय नमो नमः॥ ४५॥ नमो न
मः सहस्रांशो आदिषाय नमो नमः॥ नमः पद्म
प्रबोधाय नमस्ते द्वादशात्मने॥ ४६॥ नमो वि
श्वप्रबोधाय नमो भ्राजिष्मुजिष्मवे॥ ज्योति

८६० र

राम
८

(9A)

षेचनमस्तुभ्यंज्ञानार्कायनमोनमः॥५७॥ प्रदी
प्तायप्रगल्भाययुगांतायनमोनमः॥नमस्तेहो
तृपतयेपृथिवीपतयेनमः॥५८॥ नमोकारवे
षट्कारसर्वयज्ञेनमोनमः॥ऋग्वेदादियजुर्वे
दसामवेदजमोस्तने॥५९॥नमोहाटकवर्णा
यभास्करायनमोनमः॥जयायजयभद्रायह
रिदश्वायतेनमः॥६०॥दिव्यायदिव्यरूपायग्र

(10)

आ०

९

हाणांपतयेनमः॥ नमस्तेशुचयेनित्यं नमः कुरु
कुलात्मने ॥ ५१ ॥ नमस्त्रैलोक्यनाथाय भूता-
नांपतयेनमः ॥ नमो वैकल्पनाशाय नमस्ते दि-
व्यचक्षुषे ॥ ५२ ॥ त्वं ज्योतिस्त्वं धृतिर्ब्रह्मा त्वं वि-
ष्णुस्त्वं प्रजापतिः ॥ नमवरुद्रोरुद्रात्मा वायुर
ग्निस्त्वमेव च ॥ ५३ ॥ योजनानां सहस्रे द्वे द्वे शते
द्वे च योजने ॥ एकेन निमिषार्धेन क्रममाणेन

६०

राम

९

(10A)

मोस्तुते ॥ ५४ ॥ नवतिर्यो जना लक्षा सहस्रा
णि च सप्तभिः ॥ यावद्दिकमात्रेण तावच्च
रतिभास्करः ॥ ५५ ॥ अग्रतश्च नमस्तुभ्यं पृ
ष्ठतश्च नमो नमः ॥ सार्धं तश्च नमस्कभ्यं नम
स्ते वास्तु सर्वतः ॥ ५६ ॥ नमः सुरारिहंत्रे च
सोमसूर्याग्निचक्षुषे ॥ नमो दिव्याय व्योमाय
सर्वमंत्रमया यच ॥ ५७ ॥ नमो वेदांतवेद्याय

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com